

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 12879/08)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

1^η Απριλίου 2010

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Καρανικόλα κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, *πρόεδρος*,

Χρήστος Ροζάκης,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιος Νικολάου, *δικαστές*,

και André Wampach, *αναπληρωτής γραμματέας τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 11 Μαρτίου 2010,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 12879/08) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Αναστάσιο Καρανικόλα («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 26 Φεβρουαρίου 2008 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ. Απέσσο, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κυρία Σ. Τρέκλη, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 14 Μαΐου 2009, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αίτηση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον ότι το τμήμα θα αποφαινόταν ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1937 και κατοικεί στην Αθήνα.
5. Στις 31 Δεκεμβρίου 1997, ο προσφεύγων συνταξιοδοτήθηκε. Με την απόφαση αριθ. 3009 της 11^{ης} Φεβρουαρίου 1998, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους όρισε το ύψος της σύνταξής του και αποφάσισε ότι αυτή θα ήταν καταβλητέα από την 1^η Απριλίου 1998.
6. Την 1^η Σεπτεμβρίου 1998, εκτιμώντας ότι η σύνταξή του έπρεπε να είναι καταβλητέα από την 1^η Ιανουαρίου 1998, ο προσφεύγων κατέθεσε ανακοπή κατά της απόφασης αριθ. 3009/1998. Με την απόφαση αριθ. 240/1999, η Επιτροπή Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων απέρριψε την ανακοπή για τον λόγο ότι ο ίδιος ο προσφεύγων είχε δηλώσει ότι είχε εισπράξει τριμηνιαίες αποδοχές για την περίοδο από 1^η Ιανουαρίου έως 1^η Απριλίου 1998. Η απόφαση αριθ. 240/1999, κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 12 Μαΐου 2000.
7. Στις 5 Ιουλίου 2000, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αριθ. 240/1999 ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 18 Απριλίου 2002.
8. Στις 10 Οκτωβρίου 2002, το δεύτερο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου απέρριψε την έφεση ως στερούμενη νομικής βάσης (απόφαση αριθ. 1385/2002). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 17 Δεκεμβρίου 2002.
9. Στις 12 Δεκεμβρίου 2003, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 7 Δεκεμβρίου 2005.
10. Στις 4 Οκτωβρίου 2006, με μία εκτενώς αιτιολογημένη απόφαση, η ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου επικύρωσε την προσβληθείσα απόφαση και απέρριψε την αίτηση, σημειώνοντας, μεταξύ άλλων, ότι ο προσφεύγων σε καμία στιγμή δεν είχε υποστηρίξει ότι το ποσό των τριμηνιαίων αποδοχών που είχε εισπράξει για την επίδικη περίοδο ήταν κατώτερο από εκείνο της σύνταξής του (απόφαση αριθ. 2160/2006). Κατόπιν μίας άκαρπης απόπειρας κοινοποίησης στις 6 Δεκεμβρίου 2006, της οποίας την ευθύνη οι διάδικοι αμφισβητούν, η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 19 Οκτωβρίου 2007.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

11. Ο προσφεύγων παραπονείται για το δίκαιο χαρακτήρα και τη διάρκεια της επίδικης διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, τα εφαρμοστέα τμήματα του οποίου έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικάως (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Επί της αιτίας της ελκόμενης από το δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας

Επί του παραδεκτού

12. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 19 της Σύμβασης, αποστολή του είναι να εξασφαλίζει τον σεβασμό των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Σύμβαση για τα συμβαλλόμενα Μέρη. Ειδικότερα, δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει τα πραγματικά ή νομικά σφάλματα στα οποία υποτίθεται ότι περιέπεσε ένα εθνικό δικαστήριο, εκτός αν και στο μέτρο που θα μπορούσαν να έχουν προσβάλει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προστατεύονται από την Σύμβαση (βλέπε, ιδίως, *Garcia Ruiz κατά Ισπανίας*, [GC], αριθ. 30544/96, § 28, CEDH 1999-I). Επιπλέον, οι εθνικές αρχές, και ειδικότερα τα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια δικαστήρια, είναι καταρχήν αρμόδιες να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Streletz, Kessler και Krenz κατά Γερμανίας* [GC], αριθ. 34044/96, 35532/97 και 44801/98, § 49, CEDH 2001-II).

13. Ωστόσο, το Δικαστήριο δε διακρίνει καμία ένδειξη αυθαιρεσίας στη διεξαγωγή της διαδικασίας, η οποία τήρησε την αρχή της αντιμωλία συζήτησης και στη διάρκεια της οποίας ο προσφεύγων είχε τη δυνατότητα να εκθέσει όλα τα επιχειρήματα για την προάσπιση των συμφερόντων του. Εν κατακλείδι, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, κρινόμενη στο σύνολό της, η επίδικη διαδικασία είχε δίκαιο χαρακτήρα, με την έννοια του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

14. Συνεπώς, η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

B. Επί της αιτίας της ελκόμενης από τη διάρκεια της διαδικασίας

1. Επί του παραδεκτού

15. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

α) Περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη

16. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η διαδικασία ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου άρχισε στις 5 Ιουλίου 2000, με την έφεση που άσκησε ο προσφεύγων, και περατώθηκε στις 19 Οκτωβρίου 2007, με την κοινοποίηση της απόφασης αριθ. 2160/2006 της ολομέλειας του δικαστηρίου αυτού. Επί του σημείου αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων του φακέλου, αντίθετα προς τις δηλώσεις της Κυβέρνησης, ο προσφεύγων δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για την αποτυχία της πρώτης απόπειρας κοινοποίησης. Η δικαστική διαδικασία διήρκεσε επομένως επτά έτη, τρεις μήνες και δεκατέσσερις ημέρες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας. Σε αυτό το διάστημα πρέπει να προσθέσουμε εκείνο του ενός έτους, οκτώ μηνών και έντεκα ημερών κατά το οποίο η υπόθεση εκκρεμούσε ενώπιον του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (*Χ. κατά Γαλλίας*, απόφαση της 31 Μαρτίου 1992, § 31, série A no. 234-C, *Αναγνωστόπουλος και λοιποί κατά Ελλάδας*, αριθ. 39374/98, § 24, CEDH 2000-XI, *Λιτοσελίτης κατά Ελλάδας*, αριθ. 62771/00, § 28, 5 Φεβρουαρίου 2004, *Μπελαούζοφ και λοιποί κατά Ελλάδας*, αριθ. 66296/01, § 41, 27 Μαΐου 2004). Επί αυτού του σημείου, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η εν λόγω διαδικασία άρχισε την 1^η Σεπτεμβρίου 1998, με την ανακοπή που κατέθεσε ο προσφεύγων, και περατώθηκε στις 12 Μαΐου 2000, με την κοινοποίηση της απόφασης αριθ. 240/1999 της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι επομένως συνολικά οκτώ έτη, έντεκα μήνες και είκοσι πέντε ημέρες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

β) Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας

17. Η Κυβέρνηση σημειώνει ότι ο προσφεύγων χρειάστηκε περίπου ένα έτος προτού ασκήσει αίτηση αναίρεσης και υποστηρίζει ότι η επίδικη διαδικασία διεξήχθη εντός των καλύτερων δυνατών προθεσμιών.

18. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

19. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω απόφαση *Frydlender*).

20. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Ειδικότερα, ακόμα κι αν το Δικαστήριο συμφωνεί με την Κυβέρνηση ότι το διάστημα των έντεκα μηνών και είκοσι πέντε ημερών που χρειάστηκε ο προσφεύγων για να ασκήσει αναίρεση συνέβαλε στην επιμήκυνση της διαδικασίας, εκτιμά εν τούτοις ότι η συνολική διάρκεια αυτής παραμένει υπερβολική. Λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡΙΘ.1

21. Επικαλούμενος το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ.1, ο προσφεύγων παραπονείται τέλος για προσβολή του δικαιώματός του στο σεβασμό της περιουσίας του. Κατά την άποψή του, τα σφάλματα που διέπραξαν τα εθνικά δικαστήρια κατά την εξέταση της υπόθεσής του τον εμπόδισαν να εισπράξει τα αιτούμενα στην αγωγή του ποσά.

Επί του παραδεκτού

22. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επικαλούμενη απαίτηση του προσφεύγοντος δεν μπορεί να εκληφθεί ως «αγαθό» με την έννοια του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1, αφού αυτή δεν διαπιστώθηκε από δικαστική απόφαση έχουσα ισχύ δεδικασμένου. Αυτή είναι όμως η προϋπόθεση για να είναι μία απαίτηση βεβαία και απαιτητή και, συνεπώς, προστατευόμενη από το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Ελληνικά Διϋλιστήρια Στραν και Στρατής Ανδρεάδης κατά Ελλάδας*, απόφαση της 9 Δεκεμβρίου 1994, § 59, série A, no. 301-B).

23. Ειδικότερα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, ενόσω η υπόθεσή του εκκρεμούσε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, η αγωγή του δεν γεννούσε, για λογαριασμό του προσφεύγοντος, κανένα δικαίωμα για απαίτηση, αλλά μόνον το ενδεχόμενο να εισπράξει τέτοια απαίτηση. Ωστόσο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η αξίωση του προσφεύγοντος απορρίφθηκε μετά την επίδικη διαδικασία και εκτιμά ότι οι αποφάσεις των δικαστηρίων που απέρριψαν την αγωγή του δεν είχαν ως αποτέλεσμα να τον αποστερήσουν από ένα αγαθό του οποίου ήταν κάτοχος.

24. Έπεται ότι η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

25. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

26. Ο προσφεύγων αξιώνει 80.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

27. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για ηθική βλάβη. Άλλως, η Κυβέρνηση επαφίεται στην κρίση του Δικαστηρίου προκειμένου να αποφανθεί κατά δίκαιη κρίση.

28. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη την οποία δεν αποζημιώνει επαρκώς η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, του επιδικάζει 4.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

29. Ο προσφεύγων, ο οποίος δεν είχε τη συνδρομή δικηγόρου, δεν υπέβαλε αίτημα για έξοδα και δικαστική δαπάνη. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δε συντρέχει λόγος να του επιδικάσει κάποιο ποσό για την αιτία αυτή.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

30. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά..

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 4.000 (τέσσερις χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλει αυτός ως φόρο,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως την 1^η Απριλίου 2010 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

André Wampach

Αναπληρωτής Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος